GOVERNMENT DEGREE COLLEGE, ETURUNAGARAM
JAYASHANKAR BHUPALPALLY DISTRICT

‘JIGNASA’

(2018-19)
A Student Study Project
Conducted Under the Jurisdiction of
Commissioner of Collegiate Education, Telangana State
DEPARTMENT OF HISTORY

మొగల్స్ పై తెలంగాణా తిరుగుబాటు కెరటం-సర్దార్ సర్వాయి పాపన్న

Conducted by Students :
Y. Naveen (BA IIIrd year)
A. Anjali (BA III rd year)
K. Kishore (BA III rd year)
CH. Jyothi (BA III rd year)
CH. Swroopa (BA III rd year)

Supervised by :
CH. Venkataiah

1. చారిత్రక నేపథ్యం-సర్దార్ సర్వాయి పాపన్న జననం

- 1687లో తెలంగాణాను పాలించే చివరి గోల్కొండ సుల్తాన్ అయిన అబుల్ హసన్ తానీషాను (కుతుబ్ షాహీ వంశం) మొగల్ చక్రవర్తి ఔరంగజేబు ఓడించి గోల్కొండ రాజ్యాన్ని ఆక్రమించటంతో ఇక్కడ అతడి గవర్నర్లు పాలిస్తూ అపరిమిత పన్నులు వసూలు చేస్తూ, దుర్మార్గ విధానాలకు పాలుపడేవారు. ఇలాంటి సందర్భంలో సర్వాయి పాపన్న ఉమ్మడి వరంగల్ జిల్లాలోని జనగామ ప్రాంతంలో గల ఖిలాషాపూర్ గ్రామంలో ఒక గౌడ కులంలో జన్మించాడు. పాపన్న చిన్నతనంలో పశువులను కాస్తూ ఆనాటి సాంఘిక, ఆర్థిక, రాజకీయ పరిస్థితులను గమనించేవాడు. క్రీ.శ. 1710లో పాపన్న మరణం.

2. లక్ష్యాలు

- సర్వాయి పాపన్న మొగల్ సైన్యాలపై సాధించిన విజయాలను గురించి తెలుసుకోనుట.
- ఒక సాధారణ వ్యక్తి, ఒక దేశ పాలకుడైన ఔరంగజేబును ఎదుర్కోవటంలో అతను చూపిన సాహసం, తెగువ వంటి విధానాలను తెలుసుకోనుట.
- తెలంగాణలో స్థానిక పరిపాలనను ప్రవేశపెట్టాలనే అతని బృహత్ ఆశయాన్ని సాధించటంలో ఏ విధమైన ప్రణాళికను అనుసరించాడో తెలుసుకోనుట.

3. విషయ సేకరణ ప్రక్రియ పద్ధతి

- పాపన్న గురించిన సమాచార సేకరణ కోరకు వివిధ సందర్భాలలో చరిత్రకారులు రాసిన వ్యాసాలను సేకరించటంతోపాటు, గ్రంథాలయాన్ని దర్శించుటం, ముఖ్యంగా ద్వితీయ దత్తాంశలైన ఆధారాల ద్వారా విషయ సేకరణ చేసి నమోదు చేసుకోవటం, అంతర్జాలంలో సమాచారాన్ని సేకరించటం అవసరమైన చిత్రాలను సేకరించటం ద్వారా ప్రాజెక్టు పనిని పూర్తి చేయటం.

4. మొగల్ పై తిరుగుబాటుకు సమాయత్తం-సైన్య సమీకరణ

- మొగల్ అనుచరులు, నిజాం జమీందారులు అనుసరించే మోసలను చూసి చలించి, మొగల్ పాలనను అంతమొందించి స్థానిక పరిపాలనను చేపట్టాలనే ఆశయంతో ముందుకు నడిచాడు.
- అలాంటి సందర్భంలో పాపన్న మొదట దారిదోపిడి దోంగతనాలకు పాల్పడి వచ్చిన డబ్బుతో ఆయుధాలను సమకూర్చి, తన మిత్రులు, యువకులతో సైన్యాన్ని సమకూర్చి తిరుగుబాటు లేవదీశాడు.

5. జనగామలో తోలి స్థానిక ప్రభుత్వ ఏర్పాటు-మొగల్ సైన్యాలు ఓటమి

- గెరిల్లా సైన్యాన్ని తయారు చేసి, మొగల్స్ పై దాడి చేసి, తన సోంత ఊరు ఖిలాషాపూర్ రాజధానిగా 1675లో పాపన్న తన రాజ్యాన్ని స్థాపించి ప్రారంభించాడు.
- పాపన్న బలపడుతున్న విషయం తెలుసుకున్న ఔరంగజేబు అతన్ని శిక్షించుటకు కోలనుపాక సర్ధార్ గా ఉన్న రుస్తుం దిల్ ఖాన్ అనుచరుడైన ఖాశాంఖాన్ ను పంపగా, పాపన్న అతన్ని చంపాడు.

6. సర్వాయి పాపన్న ఆక్రమించిన ప్రాంతాలు-నిర్మించిన కోటలు

- క్రీ.శ. 1707లో భువనగిరి కోట స్వాధీనం
- క్రీ.శ. 1708 వరంగల్ కోట స్వాధీనం
- ఖిలాషాపూర్, తాటికోండ, వేములకోండ కోటల నిర్మాణం.
- ఇవేగాక
- నల్గోండ
- కోలనుపాక
- చేర్యాల
- కరీంనగర్
- హుజూరాబాద్
- హుస్నాబాద్ మొ. ప్రాంతాలను అతడు ఆక్రమించి ప్రజాసంక్షేమాన్ని అనుసరించి పాలించాడు.

- **పాపన్న విజయాల తిరోగమనం-మరణం**
- 1707లో ఔరంగజేబు మరణంలో ఢిల్లీ సింహాసమెక్కిన బహదూర్ షా పాపన్నను చంపమని హైదరాబాద్ సుబేదార్, యూసస్ ఖాన్ రుజ్ బహాసిని, అతని అనుచరుడు దిలావర్ ఖాన్ ను పంపగా వారు షాపురం కోటను ముట్టడించటంలో పాపన్న తప్పించుకోని తాటికోండకు చేరుకున్నాడు.
- దిలావర్ ఖాన్ తాటికోండను ముట్టడించాడు, దానితో పాపన్న హుస్నాబాద్ చేరుకున్నాడు.
- హుస్నాబాద్ వద్ద కోట కట్టుకోని బలపడుతున్న సందర్భంలో ఓక నమ్మక ద్రోహి గూఢచార్యులతో యూసఫ్ ఖాన్ పాపన్నను పట్టుకోని క్రీ.శ. 1710 లో పాపన్న తలను నరికి గోల్కోండ కోట గుమ్మానికి వేలాడదీసి, అతని మొండాన్ని ఢిల్లీ బహదూర్ షాకు కానుకగా పంపాడు.

- విద్యార్థుల ముగింపు

- అతిపెద్ద భారతదేశ చక్రవర్తి అయిన ఔరంగజేబును, అతని వారసులను ఎదుర్కొని, వారి సైన్యాలను పరాజీతం చేసిన పాపన్న యుద్ధ తంత్రం, సాహసం, ధైర్యం, మరియు తాత్కాలికంగా తెలంగాణాలో కోంత ప్రాంతంను పరిపాలించిన అతని ఆత్మవిశ్వాసం మరియు పరాయి పాలనను అంతమొదించి స్థానిక పాలనను చేపట్టాలనే అతని ఆశయాలను విద్యార్థులమైన మేము తెలుసుకున్నాము.

- **అధ్యాపకుని వ్యాఖ్యానము**
- తెలంగాణాలో ముస్లి పరాయి పాలనను అంతం చేసి, స్థానిక పాలనను చేపట్టాలనే పాపన్న చూపిన అకుంఠిత దీక్ష, సాహసాలు, లక్ష్యసాధనకై ఆయన చూపిన తెగువ, తెలంగాణా అస్థిత్వ గౌరవాన్ని కాపాడటమేగాక, నేటి తెలంగాణా ఉద్యమకారులకు కూడా దోహదపడిన విధానాల ద్వారా విద్యార్థులు నేటి సమాజము స్ఫూర్తిని పోందుదురు.
- **రెపరెన్సెస్ (మూలాలు)**
- నమస్తే తెలంగాణా దినపత్రిక తేది. 18-08-2012లోవచ్చిన కోన్నె దేవేందర్ రెడ్డి వ్యాసం.
- ఆంధ్రభూమి దినపత్రిక, ఆదిలాబాద్ జిల్లా టాబ్లాయిడ్ తేది 31-07-2012.
- ఈనాడు దినపత్రిక, కరీంనగర్ జిల్లా టాబ్లాయిడ్ తేది 19-08-2012.
- నమస్తే తెలంగాణా దినపత్రిక తేది 05-01-2016లో వచ్చిన తెలంగాణా చరిత్రకారులు, ద్యావనపల్లి సత్యనారాయణ వ్యాసం.
- ప్రోఫెసర్ అడపా సత్యనారాయణ, ద్యావనపల్లి సత్యనారాయణ రాసిన తెలంగాణా చరీత్ర –సంస్కృతి రాష్ట అవతరణ ఉద్యమాలు లోనీ సమాచారం.
- ఇంటర్నెట్